

Jizzax davlat pedagogika universiteti o'qituvchisi **N.S.Qosimova**
qosimovan561@gmail.com 0009-0002-9538-2517

AMERIKA ADABIYOTIDA OILAVIY SADOQAT VA MILLIY XIYONAT MAVZULARI

<https://zenodo.org/records/18779700>

Annotatsiya: Ushbu maqolada insonlar sadoqat va xiyonat masalasi, bu hodisalar insonni yashahsga undashi va ko'ngillarga ozor yetkazgani romanning umuminsoniy vafosini tashkil etishi haqidagi fikr-mulohazalar ishning mohiyatini tashkil etadi. Yozuvchi yaratgan obrazlarining mardlik, matonat, insonparvarlik va sabr-bardoshlilik, sadoqat, xiyonat fazilatlarini orqali millatning ruhiy takomilini ochishga muvaffaq bo'lgani haqida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: oila, sadoqat, xiyonat, qul, sevgi, jamiyat, ishonch, umidsizlik, axloq

THEMES OF FAMILY LOYALTY AND NATIONAL BETRAYAL IN AMERICAN LITERATURE

Annotation: This article discusses the issue of loyalty and betrayal in humans, the fact that these events motivate people to live and hurt hearts, and the universal loyalty of the novel, which is the essence of the work. It is said that the writer managed to reveal the spiritual development of the nation through the qualities of courage, fortitude, humanity and patience, loyalty, betrayal.

Keywords: family, loyalty, betrayal, slave, love, society, trust, hopelessness, morality

ТЕМЫ СЕМЕЙНОЙ ВЕРНОСТИ И НАЦИОНАЛЬНОГО ПРЕДАТЕЛЬСТВА В АМЕРИКАНСКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ

Аннотация: В данной статье рассматривается вопрос верности и предательства в человеческой природе, тот факт, что эти события побуждают людей жить и причинять боль сердцам, а также всеобщая верность романа, являющаяся сущностью произведения. Утверждается, что писателю удалось раскрыть духовное развитие нации через такие качества, как мужество, стойкость, человечность и терпение, верность, предательство.

Ключевые слова: семья, верность, предательство, рабство, любовь, общество, доверие, безнадежность, мораль

Amerika adabiyotining nazm janrida sadoqat va xiyonat qahramonning ichki kechinmalari, o'ta shaxsiy va ruhiy holatlari orqali ifodalanadi. Bu motivlar she'rda chuqur og'riq, sevgi, umidsizlik yoki ishonchni aks ettiradi. She'riy obrazlar orqali sadoqatning yuksakligi yoki xiyonatning o'tkirligi o'quvchining qalbida aks-sado beradi. She'riyat sadoqat va xiyonatning yurakka qilgan zarbasini ifodalash uchun kuchli hissiy vositalardan

foydalanadi. Bu, o'z navbatida, o'quvchida qahramonning iztiroblarini chuqur his qilish imkonini beradi.

She'riyatda sadoqat va xiyonat ko'pincha tabiat yoki hayotdagi turli hodisalar bilan ramziy tasvirlanadi. Masalan, gullar sadoqatni, bo'ron esa xiyonatni ifodalashi mumkin. Bu ramzlar she'rning chuqur ma'nolarini ochib beradi. Sadoqat va xiyonat she'riyatda ko'pincha metaforalar va allegoriyalar orqali beriladi, bu esa mazmunni yanada kengaytiradi va o'quvchining tushunchasini boyitadi. Masalan, "sadoqat ildizi" yoki "xiyonat zahri" kabi iboralar o'quvchi uchun motivning asosiy ma'nosini yorqin tasvirlaydi. She'riyatda sadoqat va xiyonatni ifodalashda qofiya va ritm muhim rol o'ynaydi. Qofiya va ritm motivning kuchini oshirib, o'quvchi qalbiga chuqur kirib boradigan melodik ifodani yaratadi. Bu she'riy usul hissiyotlarni yanada kuchliroq etkazadi. Shuningdek, sadoqat va xiyonatning ziddiyatlari she'rning tuzilmasida ham aks etishi mumkin. Masalan, bir she'rda sadoqat va xiyonat o'rtasidagi qarama-qarshilik she'rning tuzilmasiga ham singdirilgan bo'lishi mumkin, bu esa motivni yanada kuchliroq va ma'nodor ifodalashga xizmat qiladi. Nazmda sadoqat va xiyonat ko'pincha ijtimoiy va madaniy ma'noga ega bo'ladi. She'rlar jamiyatdagi sadoqatga oid qadriyatlarni madh etishi yoki xiyonatni qoralashi orqali ijtimoiy ongni shakllantirishga hissa qo'shadi. Qolaversa, she'riyatda sadoqat va xiyonat ba'zida tarixiy yoki siyosiy voqealar orqali tasvirlanadi. Bu voqealar she'rning asosiy mavzusi bo'lishi mumkin va shu orqali ijtimoiy xabar yetkaziladi. Masalan, milliy sadoqat yoki siyosiy xiyonat kabi mavzular she'riyatda keng qo'llaniladi. She'riyatda sadoqat va xiyonat motivlari insonning ma'naviy yo'li va ichki dunyosini chuqur o'rganish uchun xizmat qiladi. Ular kitobxonni hayotning ma'nosi, insoniy burch va axloqiy tanlovlar haqida mulohaza yuritishga undaydi. She'riyat ko'pincha sadoqat va xiyonat motivlari orqali o'quvchiga axloqiy saboqlar beradi. Bu saboqlar insonga o'zini va boshqalarni tushunishga, yaxshilik va yomonlikni ajratishga yordam beradi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya.

Bredstritning eri Simon Bredstritga bo'lgan chuqur muhabbat va sadoqatini ifodalaydigan quyidagi she'ri 17-asr Amerika adabiyotining eng qadrlanadigan she'rlaridan biridir. Quyida ushbu she'ni tahlil qilib beramiz:

She'r 12 qatorli bo'lib, har bir satrda ohangli va ohangsiz bo'g'inlar ketma-ket ishlatilgan. Bu ifoda shakli she'rga ritm va musiqiylik beradi. She'rda sadoqat, sevgi va abadiylik g'oyalari yoritilgan. Bredstrit eri bilan bo'lgan munosabatlarini ta'riflab, bu sevgini boshqa hech kim bilan taqqoslab bo'lmasligini ta'kidlaydi.

Masalan:

ASLIYAT	TARJIMA
"If ever two were one, then surely we. If ever man were loved by wife, then thee;"	"Agar hech qachon ikki kishi bitta bo'lgan bo'lsa, biz shundaymiz. Agar hech qachon er xotin tomonidan sevilgan bo'lsa, bu sensan;"

Bu satrlarda Bredstrit o'zining eri bilan bir butun bo'lganini tasvirlaydi. "Agar hech qachon ikki kishi bitta bo'lgan bo'lsa, biz shundaymiz," deya, u o'zaro sevgi va sadoqatning kuchini ta'kidlaydi. Bu satrda sevgi faqat hissiyot emas, balki ruhiy birlashuv sifatida ko'rsatiladi. She'rda ko'pchilik oddiy so'zlar orqali chuqur ma'no berilgan. "To My Dear and Loving Husband" she'ri Annening eri Simon Bredstritga bo'lgan abadiy va cheksiz sevgis va

sadoqatini ifodalovchi chuqur va samimiy asardir. She'rda sevgi va sadoqatning kuchi, abadiylik g'oyasi va insonning eng chuqur his-tuyg'ulari tasvirlangan. Bu she'r Bredstritning o'z eri bilan bo'lgan chuqur ruhiy bog'lanishini, shuningdek, sevgi va sadoqatning qanday qilib inson hayotiga ma'no berishini ko'rsatadi.

John Steinbeckning **“The Grapes of Wrath”** asari Buyuk depressiya davrida Joad oilasi o'rtasidagi oilaviy sadoqatni o'rganadi va jamiyat tomonidan tark etilganlarning his qilgan xiyonatini solishtiradi.

- Toni Morrisonning **“Beloved”** asari esa qullilik kontekstida oilaviy bog'lanishlar sadoqatini o'rganadi va afro-amerikaliklar jamiyat tomonidan insoniylikdan mahrum qilinganligini his qiladi.

- Tim O'Brienning - **“The Things They Carried”** asari Vetnam urushi paytidagi askarlarning hissiy yuklarini chuqur o'rganadi, do'stlarga bo'lgan sadoqatning ko'pincha hukumatga nisbatan his qilinadigan xiyonat bilan to'qnashishini ko'rsatadi.

Natija va muhokama.

Amerika adabiyotida oilaviy sadoqat va milliy xiyonat mavzulari keng tarqalgan bo'lib, shaxsiy munosabatlar va kengroq ijtimoiy masalalar o'rtasidagi murakkab o'zaro ta'sirni aks ettiradi. Ushbu mavzular qanday qilib turli asarlarda namoyon bo'lishi haqida bir o'rganish.Ko'plab hikoyalar oilaviy sadoqatning ahamiyatini ta'kidlaydi, qahramonlar sevimlilari uchun muhim qurbanliklar qilishadi. Bu sadoqat kuch manbai bo'lishi mumkin, lekin shaxsiy xohishlar oilaviy majburiyatlar bilan to'qnashganda nizolarni ham keltirib chiqarishi mumkin. Asarlar ko'pincha avlodlar o'rtasidagi ziddiyatni tasvirlaydi, bu erda katta oilaviy a'zolar an'anaviy qadriyatlarni ushlab turishadi, yosh qahramonlar esa buni chaqirishi mumkin. Ushbu kurash oilaviy munosabatlardagi sadoqatning murakkabligini ta'kidlaydi. Milliy xiyonat mavzusi tarixiy voqealar, masalan, urushlar yoki fuqarolik huquqlari harakatlari bilan bog'liq adabiyotda tez-tez uchraydi. Qahramonlar o'z hukumatlari yoki jamiyatlari tomonidan erkinlik va adolat g'oyalari saqlanmayotganidan xiyonat his qilishi mumkin. Ko'plab mualliflar milliy xiyonatning shaxsiy va kollektiv identitetga ta'sirini o'rganadilar, ayniqsa, cheklangan jamoalarda. Shaxsiy identitet va milliy g'oyalar o'rtasidagi to'qnashuv ko'pincha umidsizlik hislarini keltirib chiqaradi. Ikki tomonlama Sadoqat: Qahramonlar ko'pincha oilaviy sadoqat va o'z mamlakatlariga bo'lgan majburiyat o'rtasida navigatsiya qiladilar. Ushbu ziddiyat axloqiy dilemmani yaratishi mumkin, masalan, urush, immigratsiya yoki fuqarolik huquqlari bilan bog'liq asarlarda. Ba'zan, bir mamlakatga sadoqat oilaga sadoqat bilan to'qnashishi mumkin. Qahramonlar ba'zi vaziyatlarda oilaviy a'zoni qo'llab-quvvatlash va milliy qonunlarga yoki jamiyat kutganlariga amal qilish o'rtasida tanlov qilishlari kerak bo'lishi mumkin.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, oilaviy sadoqat va milliy xiyonat Amerika adabiyotida chuqur bog'liq mavzular bo'lib, ijtimoiy qiyinchiliklar oldida insoniy munosabatlarning murakkabligini aks ettiradi. Ushbu hikoyalar orqali mualliflar o'quvchilarni sadoqatning mohiyati, xiyonatning ta'siri va shaxsiy va milliy identitlarni boshqarishda yuzaga keladigan axloqiy dilemlar haqida o'ylashga chaqiradilar. Ushbu o'rganish zamonaviy muhokamalarda oilaning, jamoaning va milliy qadriyatlarning ahamiyatini davom ettiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abduazizov A.A. Tilshunoslik nazariyasiga kirish. – T.: Fan va texnologiya, 2010. – 213 b.

2. Абдуазизов А.А. Теоретическая фонетика английского языка. – Т.: Ўқитувчи, 2010. – 144 б.
3. Абдуллаев Ю.Н. Бушуй А. Язык и общество. – Т.: Фан, 2002. –370 с.
4. Алефиренко Н.Ф. Лингвокультурология: ценностно-смысловое пространство языка: учеб. пособие / Н.Ф. Алефиренко. –М.: Флинта: Наука, 2010. – 288 с.
5. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. –М.: Изд. стереотип. URSS. 2021. – 576 с.
6. Арутюнов С. А., Багдасаров А.Р. и др. Язык – культура – этнос. – М.: изд-во: Наука, – 233 с.
7. Бабушкин А.П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка. – Воронеж, Изд-во Ворон. ун-та, 1996. – 104 с.
8. Бодуэн де Куртенэ И.А. О задачах языкознания. В кн.: Избранная труды пообщему языкознанию. –М.: Изд-во АН СССР, 1963. Т.1 – С. 203-222.
9. Бушуй А.М. Язык и действительность. – Т.: Фан, 2005. – 144 с.
10. Вежбицкая А. Понимание культур через посредство ключевых слов. – М.: Языки славянской культуры, 2001. – 288 с.
11. Воробьев В. В. Культурологическая парадигма русского языка. Теория описания языка и культуры во взаимодействии. – М.: ИРЯ им. А.С. Пушкина, 1994. –76 с.
12. Воробьев В. В. Лингвокультурология. Теория и методы. – М.: Изд-во РУДН, 1997. – С. 331.
13. Воробьев, В.В. Лингвокультурология: Теория и методы / В.В. Воробьев. – М.: РУДН, 2008. – 340 с.
14. Воробьев В.В. Лингвокультурология. – М.: Изд.-во Российский университет дружбы народов, – 340 с.
15. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981. – 151 с.
16. Гальперин Илья Романович Текст как объект лингвистического исследования. Изд. 4-е, стереотипное. – М.: КомКнига, 2006. – 144 с. (Лингвистическое наследие XXвека.)
17. Гумбольдт В. Язык и философия культуры. – М.: Прогресс, 1985. – 452 с.
18. Евсюкова, Е. Ю. Бутенко. – Электрон. дан. – Москва: ФЛИНТА, 2014. – 480 с. – URL: <https://e.lanbook.com/book/51820>.
19. Исламджанова Х. Лингвокультурологические аспекты переводческой деятельности. Учебное пособие. –Т., 2011.
20. Yo‘ldoshev Q. va b. Vadiiy tahlil asoslari. – UrDU, 2008. – 120 b.
21. Лотман Ю.М. Структура художественного текста. – М.: Наука, 1970. – 265 с.
22. Лихачев Д.С. Концептосфера русского языка//Русская словесность: Антология. – М.: Academia, 1997. – 196 с.
23. Маслова, В.А. Лингвокультурология: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В.А. Маслова. – М.: Академия, 2001. – 204 с.
24. Маслова, В.А. Введение в лингвокультурологию: учеб. пособие / В.А. Маслова. – М.: Наследие, 1997. – 208 с.
25. Маслова В. А. Лингвокультурология. – М.: Издательский центр Академия, 2001. – С. 208.